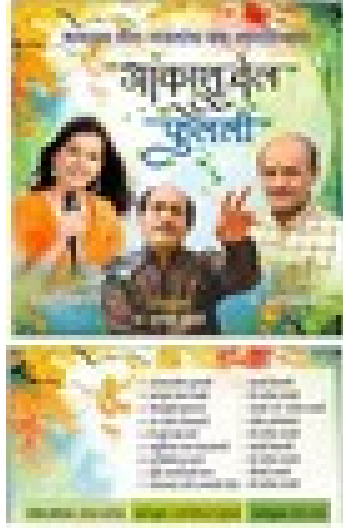

'आकाशवेल फुलली' मराठी गीत गजलांचा भावरम्य अविष्कार

ही ध्वनिमुद्रिका नुकतीच ध्वनिमुद्रीत झाली असून यातील गीत, गजल, लेखन डॉ. राज यावलीकर यांनी केले तर या गीत गजलांना गजलरत्न डॉ. राजेश उमाळे यांनी स्वस्साज चढविला आहे. या ध्वनिमुद्रिकेचा हा अंतरंग.

यातील प्रथम गीत म्हणजे शीर्षक गीत 'आकाश वेल फुलली' हे गीत ऐकताच जणू चित्रपट गीत आपण ऐकत असल्याचा भास होतो. स्वरगायिका धनश्री देशपांडे यांनी गायलेले मन प्रसन्न करणारे हे गीत श्रोत्यांना अत्यानंद देते. हळूवार आलेले गेय शब्द आणि षड्ज मध्यामांच्या आधारे स्वरबद्ध केलेली ही रचना आकाशाला भीडणारी अन् शब्दप्रमाणे असलेली सुरावट ही उंच उतरांगातील असली तरी ती आक्रमक झालेली नाही. तर हळूवार गुंजी घालणारी आहे. पाच मात्रांच्या आकाश या शब्दाला तितकाच अवकाश मिळाल्याने ती फुललेली स्वरवेल मन वेधून घेते.

अंतःस्थाचा झोक मात्र या गीतात खालील स्वरत घेतल्याने मोती, तुषार, श्रोनंचा या नजाकतदार शब्दातून शांत चरणाचा आनंद मिळतो. 'आपाढातील मेघ हे अंगणात झरतात' या शब्दातील संथलयीची आवश्यकता संगीतकाराने पूर्ण केली. बासरीच्या स्वरसमूहाने या गीताच्या वातावरणात भर घातली आहे. भेत्तं बंधास होणारे संगीत नियोजन हे शितल-रामेश्वर या जोडीने अतिशय अवधान ठेऊन केले आहे. त्यामुळे आकाश वेल फुलली हे गीत मनात रुजवी घालत राहते.

दुसरे गीत 'यमुनेच्या त्या काठावरचे पाणी थरथरहे हे गौळण' सद्भ्य गीत असल्याचा अनुभव प्रथम ऐकताच येतो. बासरीची तान आणि त्यातील आतुरता ही राधेच्या मनाची भावस्थिती व्यक्त करते. आणि संगीतकारांनी दिलेला या वा ओळींनंतरचा विश्राम (खाली) अवकाश अत्यंत प्रभावी वाटतो. मात्र गौळणीचा टप्का त्या तालाच्या लयीतून व्यक्त झाला आहे. 'रुजूझूणू रूजूझूणू' हा पायातील घुंगरांचा आवाज आणि त्यासाठी निवडलेले स्वरांतरंकार व त्यासाठी केलेली लयकारी, ही गौळणीचा बाज प्रभावीपणे

व्यक्त करते. हार्मोनियम वर वाजणारी गत गीताला लहजा देऊन जाते. इतर गीतपेक्षा वेगळी असलेली ही गौळण आपला बाज कायम ठेऊनच व्यक्त होते.

तिसरे गीत, 'मेघातून मृगाच्या बरसून घेत घारा' ही गीतनुमा गजल स्वरबद्ध करताना राग मध्यमांद सारंग, बिहागच्या मिश्रणात संगीतकाराने सिद्ध केली आहे. दादरा हा गजलचा प्रमुख ताल वापरून गजलगायकीसह या गीताला संगीतकार यांनी स्वतः स्वरसाज चढविला आहे. एवढेच नाही तर युगुल स्वरातले हे गीत धनश्री देशपांडे समवेत गायले गेल्याने दोन्ही आवाजांच्या परिणाम या गीतावर दिसतो. गजल प्रमाणेच भावनांचा आविष्कार हा आलाप घेत छोट्या तानांच्या माध्यमातून केला आहे. अभिजात संगीताची साधना असणाऱ्या दोन्ही आवाजाने ही गजल श्रवणीय झाली.

चौथे गीत, मात्र सर्व बाजापासून वेगळे म्हणजे, 'प्रार्थना गीत आहे.' 'माणूस जात माझी माणूस धर्म माझा'. माणसाची माणुसकी सांगणारी ही प्रार्थना शांत रस निर्माण करते. या प्रार्थनेच्या चालीत साधेपणा असला तरी एक चमत्कारिक कोरस देऊन संगीतकाराने श्रोत्यांचे मन वेधून घेतले आहे. अत्यंत साधेपणा जपणारी ही प्रार्थना जनमनास साधेपणानेच प्रभावित करते. धोरंगभीर आवाजात सादर केलेली ही

साधेपणामुळे आणखी श्रवणीय झाली. पाचवे गीत, हे पतीपत्नीच्या प्रेमाचे केलेले शब्दांकन असून अत्यंत साधेपणाने स्वस्साज चढविला आहे व त्यात प्रेम भावना दर्शविण्याचा प्रयत्न रंगवी उमाळे या गायिकेने केला. तो वाखाणण्याजोगाच आहे.

तुझे आकाशाचे हात माझे चिमुकले बोट ठेव हाताच्या मुठीत हवी आयुष्याची साथ या निरागस आवाजातून व्यक्त होणारे हे गीत साधेपणा सचेपणा जपल्याने मनाला भिडते. कमी स्वरात बांधलेली ही रचना व हलका ठेका धरून संगीत संयोजन करताना कुठेही गीतावर भार होणार नाही याची काळजी घेतलेली दिसते. त्यामुळे गाण्याचा गोडवा तालाच्या आवर्तनात कुठेही कमी झालेला नाही. असे असले तरी गायिकेनी घेतलेला शेवटचा आलाप मात्र काहीतरी सांगून जातो.

सहावे गीत, हे लोकगीताच्या बाजाचे पण अत्यंत अंतर्मुख करणारे असे आहे. 'घर एका तसम्याच' आशयघनता असलेले काव्य व संगीतकारांनी लोकसंगीताचा वापर करून सिद्ध केले की ही स्वरांची मांडणी उल्लेखनीय व लक्षवेधी ठरली. राग भैरव, विभासच्या अनेक सुरावयी या गीतात परिणाम करून जाता. डफाचा आघात व वैशिष्ट्यपूर्ण लयीतील स्वरांचे सोपे अलंकार या लोकगीताची रंगीतरा वाढविताना. वाद्याचा भार कमी करून शब्दांचा आराम बोल करण्यात संगीताकाराने या गीताला न्याय दिला आहे. उमेश आजणकर या गायकाच्या आवाजाने हे गीत अत्यंत प्रभावी झाले.

सातवे गीत, ही गजल गजलरत्न डॉ. राजेश उमाळे यांनी स्वरबद्ध करून गायली आहे. गजल गायकीचा लहजा कायम ठेवत गायलेला मतला म्हणजे हे सूर्य चंद्र तारे अन रात्र गुणगुणावी केफात काजळाच्या बंदिस्त रात्र व्हावी. हा शेर अत्यंत प्रभावी असल्याने रसिकांचे मन वेधून घेतो. दादरा तालात किरवाणी रागाचे स्वर, चलन, विस्तार, अनवट स्वरसंगती, मीड कणांचा उमम व पोषक असणारा स्वर लगाव व वापरलेले स्वरांतरंकार सौंदर्य वेधक आहेत. गजलचा दादरा ताल व किरवाणी रागाची

सुरावट ही गजल गायकीच्या सागर तळाशी नेणारी बलस्थाने आहेत. याचा प्रत्यय देणारी ही गजलेचा प्रत्येक शेर गाताना उत्कंठा निर्माण करते.

आठवे गीत, 'अभंग' असल्याने वृत्ताचे असले तरी त्यातील शब्द मात्र अनवट असल्याने अभंगातील परिपारिता टाळणारे आहेत. नव्या शब्दांचा हा अभंग म्हणजे 'जलशयासंगे उजळित दिप'.

आकारयुक्त आलाप पुरक सरगम व शब्दांच्या पुनरावृत्तीने अभंगातील शब्दांचा अर्थ आशय गायकाने लोकमनापर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न या अभंगात गायक संगीतकाराने केलेला दिसतो.

नववे गीत, 'तू दिलेले दुःख हे मधुमास माझा' बावरा गंधात हसतो श्वास माझा' ही गजल पियानो, गीटार या वाद्यांच्या सुरावटीनंतर ही रचना हळूच रूपक तालाच्या सात मात्रांमध्ये बंदिस्त होते. वादनातील तिहाई लगी वाजल्याने या गायकीला चार चाँद लागतात. श्वास माझा या शब्दावर घेतलेली बोलतान ही अभिजात गायकीची चुणूक दर्शविणारी आहे. मध्य सप्तकातील या गजलेची रूबाक कायम ठेवत गायकीच्या नजाकती, हक्कती आवर्जून घेतलेल्या दिसतात. अभिजात संगीताचा आधार घेत गायलेली ही गजल गायकी शिकलेलाच गायक सिद्ध करू शकतो व याच कारणाने गजलरत्न डॉ. राजेश उमाळे यांची या गजल गायनारूचीची निवड अतिशय योग्य झाली असेच म्हणावे लागते. मात्र हे सर्व गीत प्रकार एकाच ध्वनिमुद्रीकेत न घेता स्वतंत्रपणे प्रत्येक गीतप्रकार ध्वनिमुद्रीत करावी अशी वाटते. आज या ध्वनिमुद्रीकेचे विमोचन होत असून डॉ. राज यावलीकरांच्या विविध गीत अभंग गजल छटांनी शब्दांकित झालेले काव्य आणि गजल गायकीचा अभ्यास असणारे प्रतिथयश गायक डॉ. राजेश उमाळे यांचे संगीत व प्रसिद्ध गायिका धनश्री देशपांडे यांच्या स्वराअविष्कारामुळे यश प्राप्त करणारी ही ध्वनिमुद्रिका लोकांच्या अभिरूचीत उतरेल यात शंका नाही.

ज्येष्ठ शास्त्रीय व संगीतकार

● डॉ. भोजराज चौधरी
अमरावती. ९८२२२०६३६९

मतिमंद दिनानिमित्त एक सामाजिक आवाहन...

८ डिसेंबर हा दिवस मतिमंद दिवस म्हणून साजरा केला जातो. प्रामुख्याने महाराष्ट्र शासनाने आताच दिव्यांग मंत्रालय सुरू केले आहे. देशातील महाराष्ट्र राज्य हे असे स्वतंत्र मंत्रालय सुरू करणारे देशातील पहिले राज्य ठरले आहे. त्याकरीता सातत्याने प्रयत्न करणारे आमचे माजीमंत्री श्री. बच्चुभाऊ कडू यांचे व महाराष्ट्र शासनाचे अधिनंदन करतो.

आज या समाजात असे अनेक घटक आहेत. ज्यांना या समाजाकडून केवळ माणूस म्हणून सहकार्याचा हात अपेक्षित आहे. कारण ज्या माणसाला हात नसेल, पाय नसेल, किंवा शारीरिक व मानसिकदृष्ट्या तो सक्षम नसेल त्याला बोलता येत नाही. धड चालता सुद्धा येत नाही. त्याच प्रमाणे शेकडो मुले मुली आज या समाजात मतिमंद आहेत. या मुलांच्या आयुष्यात अनेक प्रश्न निर्माण झाले आहेत. त्याकारिता शासनाने अनेक ठिकाणी शाळा सुरू केली आहे. अनेक स्वयं सेवी संस्था सुद्धा मनापासून हे काम करीत आहेत. तरी सुद्धा अशा दिव्यांग, अपंग, मतिमंद विद्यार्थी यांचे करीता, 'मी या समाजासाठी काही तरी देणं लागतो या भावनेतून आज प्रत्येक माणसाने आपल्या मायेचा हात पुढे केला पाहिजे असे मला वाटते.

अमरावती येथे सुरू असलेल्या दंत महाविद्यालय यांच्या समोर असलेल्या, गिरमकरलेआड मथिल निवासी मतिमंद विद्यालय येथे मी परवाला गेलो होतो. जवळपास एक ते दोन तास मी येथील शिक्षक यांचे सोबत संवाद साधला. तसेही माझे स्नेही श्री. उमेश धुमाळे हे या विद्यालयाचे मुख्याध्यापक असल्याने मी या आधी सुद्धा येथील कार्यक्रमात सहभागी झालो आहे. मात्र या मुलांचे बौद्धिक व शारीरिक, माणसिक दुःख हे खूप मोठे आहे. त्यामुळे सर्वप्रथम मी येथील सर्व शिक्षक व शिक्षिका यांचे मनापासून अभिनंदन करतो. कारण या मुलांना एखादी गोष्ट करायला, समजावून सांगताना खूप वेळ लागतो. मधामध्ये काही मुले रडतात, इकडून तिकडे फिरतात. अशा या मुलांना एक मित्र म्हणून शिकवावे लागते असे मला श्री. वाळके सरांनी सांगितले. एवढ्याच एका मुलाचे पालकांचा सुद्धा फोन आला होता. वाळके सरांनी त्यांच्या मुलांबाबत माहिती दिली. मी सुद्धा बोललो. परंतु या मुलांची काळजी ही सर्व शिक्षक मंडळी मनापासून घेत आहेत. कारण त्यांना एकेट सोडता येत नाही. आज आपल्या समाजात अशी अनेक दिव्यांग माणसे आहेत. शासनाची ही जबाबदारी आहे असे म्हणून चालणार नाही. त्यामुळे मी एक सामाजिक बांधिलकी म्हणून आपल्या सर्वांना जाहीर विनंती करतो आहे की,

निदान अमरावती जिल्ह्यातील ज्या काही अशा शाळा किंवा संस्था असतील त्या ठिकाणी आपण गेलो पाहिजे. त्यांचे दुःख थोडे तरी समजून घेतले पाहिजे. आपल्या स्तरावर जी काही आर्थिक मदत शक्य होईल तेवढी केली पाहिजे. नाही तर या माणूस म्हणून जगण्याचा अधिकार आपणास नसेल हे मात्र खरे आहे. परवा मला एका म हिलेचा फोन आला. आपली कविता आवडली एवढे तीला सांगायचे होते. मात्र हे शब्द सांगता, बोलता येत नव्हते. मी मनात विचार केला. ज्या माणसाला असे बोलता येत नाही. किंवा शारीरिक व्यंग आहेत. कुणाला हात नाही, कुणाला पाय नाही. तरी ते या संकटावर मात करून जगत असतात. या देशातील अशा अंध, अपंग, मतिमंद माणसाच्या दुःखा ची आपण कल्पना करू शकत नाही.. आपण आपल्या दुःखाचा नेहमीच पाढा वाचून काढतो.

परमेश्वराने आपणास हे शरिर दिले. तेव्हा त्या परमेश्वराने आभार मानले पाहिजेत असे मला वाटते.. उन्हाळ्यात एका कुटुंबातील माणसाला पायात चपल नव्हता म्हणून तो देवाला शिष्या देत होता. पुढे चालता चालता त्याला दिसुन आले की, समोरचा मज्जीत मधे भिक्षा मागणाऱ्या मौलानाला तर एक पायच नाही.. त्यामुळे आपण समाजातील या दुःखाचा थोडा तरी विचार केला पाहिजे. ही दिव्यांग माणसे आहेत त्यांना मदतीचा हात पुढे केला पाहिजे.

दिव्यांग व्यक्ती अधिकार अधिनियम २०१६ नुसार हे प्रकार खालिल प्रमाणे आहेत.
१ पूर्ण ता अंध असणा - या व्यक्ती
२ अंशतः अंध असणा - या व्यक्ती
३पांढे डग (कुक्षरोग)असणा - या व्यक्ती
४ कर्णदोष असणा - या व्यक्ती
५ अस्थिव्यंग हलचल सम - या
६कमी उंची असलेल्या व्यक्ती
७माणसिक अपंग ८ माणसिक आजार
९उपग्र
१० मंद चा पक्षाघात
११ स्थायुची विकृती असणा - या
१२ कुबड असणा - या व्यक्ती
१३ अंधयान अक्षम
१४ वाचा व भाषा दोष
१५ रक्तात गाठी असणा - या व्यक्ती
१६ बहुविकलांग

जवळपास एक महिना आधी ची ही घटना आहे. माझ्या उजव्या हाताला व पायाला मुंया येणे सुरू झाले. व मी चार पाच दिवस डॉ निचत यांचे दवाखान्यात भरती होतो. त्यांनी मला सांगितले की, हे सुगर वाढल्याने झाले आहे. जर एक तास वेळ झाला असता तर तुम्हाला पॅरालिसिस झाला असता. आता मी व्यवस्थित आहे. तरी सुद्धा आयुष्यात शेवटी काय होणार आहे हे मात्र अनिश्चित आहे. सारे काही नियतीच्या मनात असते. तरी सुद्धा आपण या समाजासाठी काही तरी देणं लागतो ही भावना असली पाहिजे तरच ते जाणें सुंदर होते. मी कुणाला तरी काही मदत केली आहे का? याची आठवण ठेवली पाहिजे. या मतीमंद विद्यालयाच्या

शिक्षिका निर्मलताई काळबांडे व श्री. अनिल वाळके सर यांनी मला सविस्तर माहिती दिली. येथे निर्मला काळे, कु. क्षुद्धा काळबांडे, निखिल बारकुडे, विशाल शेठके प्रेरणा बाहे, मुकुंद बडगे अंजना लाडो डे, अजय तराळ, ज्योती कडसकर असा कर्मचारी वृंद मनापासून काम करीत आहे. या सर्वांचे मनापासून अभिनंदन करतो.. या शाळेचे मुख्याध्यापक श्री उमेश घुमाळे यांच्या व्यवस्थापनामध्ये चांगले काम सुरू आहे .

मी आजच्या मतिमंद दिनानिमित्त सर्वांना मनापासून शुभेच्छा देतो..

समाजातील सामाजिक बांधिलकी पणना - या माणसाने अशा अनेक उपक्रम यामध्ये आपला खारीचा वाटा उचलला पाहिजे असे मला वाटते....

● विष्णू सोळंके
मो. ७०२०३००८२४

भारत आपला देश आहे तर असे अंतर्गत वाद कशासाठी ?

कोरोना महामारीतून देशवासीयांनी सुटकेचा निःश्वास सोडला आणि देशभर विस्कळीत झालेले व्यवहार सुरळीत झालेले. सोबतच दळणवळणाची साधने पूर्ण पुर्णपदावर येऊन जनता आपापल्या सोयीनुसार दैनंदिन गरजेच्या कामात व्यस्त होऊ लागली आणि कोरोनाच्या भितीपोटी डून बोलणारी माणसे पणितो जवळ जवळ गायला लागली. त्यांच्या मनातील कोरोना बाबतची भिती दूर गेली. सत्ताध्याऱ्यांची जनतेच्या आरोग्यासाठी चाललेली प्रशासकीय घडणूक व कार्यवाही थांबली. आरोग्य खात्यावर जो ताण होता तो पण कमी झाला .सोबतच आरोग्य खात्याच्या फुक यंत्रणावरचा प्रशासकीय दबाव व

जबाबदारी सुद्धा संपली. मात्र, राजकीय पक्षांनी राजकारण करून आधीच कोरोनाने धास्ती घेतलेल्या राज्यातील जनतेला, सत्तारचाराचा दुसरा धक्का दिला. कारण, शिवसेना पक्षात फुट पडून भाजपा आणि शिवसेना पक्षाच्या बंडखोर आमदारांनी मिळून मा. एकांना शिंदे यांना मुख्यमंत्री पदावर विराजमान केले. त्यानंतर वीस मंत्र्यांचे मंत्रीमंडळ आज पर्यंत राज्याचा गाडा हाकत आहेत. मा. मुख्यमंत्री आणि मा. उपमुख्यमंत्री यांनी शाश्वत धोरण घेतल्यानंतर अनेक निर्णय घेण्याचा सपाटा लावला. पण, मागे घेतलेल्या निर्णयांची अंमलबजावणी होण्यापूर्वीच दुसरे अनेक निर्णय घेतले त्यापैकी महत्त्वाचा निर्णय म्हणजे शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेचे अजूनही अनेकांना पैसे

होऊन जनजीवन विस्कळीत झाले आहे. इतकेच नव्हे तर दोन्ही राज्यांतील काही संघटना एकमेकांच्या विरोधात निदर्शने करीत आहे. प्रश्न असा पडतो की, एकीकडे आपण भारत माझा देश आहे, सारे भारतीय माझे बांधव आहेत अशी प्रतिज्ञा करायची आणि आपणच आपल्याच राज्यातील सिमेवरून वाद निर्माण करायचे. याला काय म्हणजे? प्रश्न भारत-पाक स्थाना, अथवा भारत-चीन असता तर, संपन्न शकतो. पण, राज्यां-राज्यांतील सिमा भागावरून तरी वाद निर्माण होऊ नये. कारण, आपल्या देशाच्या अखत्यारीत असलेल्या भूभागावर सर्व देशवासीयांचा हक्क अथवा अधिकार असतो. म्हणूनच राज्यां-राज्यांतील सिमा भागावरून वाद विकोपाला न जाऊ देता, ते सर्व

पक्षीयांनी अथवा सत्ताध्याऱ्यांनी एकत्र बसून सामोपचाराने चर्चेच्या माध्यमातून त्याचा निपटारा करावा. तेच सर्वथा हिताचे आहे व असेल. आधिच विविध अंतर्गत जिवघेणा समस्यांनी देशात कलह निर्माण झाले आहेत. त्यात पुन्हा राज्यातील सिमावादाची भर आजच्या स्थितीत तरी, नको आहे. याची राजकीय पक्षांनी राजकारण करतांना वेळीच दखल घेण्याची खरी गरज आहे. कारण शेवटी भारत आपला देश आहे, आणि सारे भारतीय आपले बांधव आहेत. याचा विचार व्हावा. एवढेच !

● आर. एस. तायडे
कोणार्क कॉलनी, अमरावती,
मो. नं. ९४२०१२५७६९

माणसाला माणसासम वागण्याची शिकवण देणारे 'काही सावल्यांचे खेळ'

६१ व्या राज्य नाट्य स्पर्धेच्या दुस-या दिवशी सादर झालेल्या 'काही सावल्यांचे खेळ' हे कलादरपण बहुउद्देशीय संस्थेद्वारे सादर केलेले प्रसन्न शेंबेर लिखित दोन अंकी सामाजिक व कौटुंबिक नाटक उपस्थीत नाट्य रसिकांच्या हृदयाला भिडणारे ठरले.

एक उत्तम मैदानी खेळाडू सागर रघुवंशी, यांच्या सकस दिग्दर्शनासोबतच कल्पक प्रकाश योजनेचा ठसा अनुभवायला मिळाला.

विनायक पोतदार (अभिजात सदाब्रती) या दमदार, अभिनयसंपन्न पात्राभोवती उभारलेल्या कथानकाला सुलोचना पोतदार (सौ. संजीवनी पुरोहित) व लक्ष्मण (विकास बांबल) यांनी दिलेली समर्थ साथ प्रेक्षकांना अखेरपर्यंत खिळवून ठेवणारी ठरली.

अतिशय काबाडकष्ट करून आपल्या मुलांना उच्च शिक्षणासाठी परदेशात पाठविण्याची घडपड प्रत्येक कुटुंबात चालली असल्याचे आपल्या समाजात दिसून येणारे चित्र आहे. ही मुले परदेशात गेल्यानंतर माता-पित्यांना विसरून तेथेच स्थायिक होतात, हे ही विदित आहे.

हेच सत्य प्रभावीपणे मांडून अशा माता-पित्यांना आपल्या मुलांना, त्यांच्या संसाराला पाहण्याची लागलेली ओढ, मुलांच्या प्रतिसादशून्य वर्तनाने आलेली निराशा, त्यातून निर्माण होणारे भावनेचे उमाळे व शेवटी आलेल्या परिस्थितीला स्विकारून आयुष्य एकमेकासाठीच

माणसाला माता-पित्यांनी घेतलेला निर्णय या संहितेद्वारे लेखकाने सकसपणे मांडून एका ज्वलंत सामाजिक प्रश्नावर प्रकाशझोत टाकला आहे.

उच्च शिक्षणासाठी मुलगा अमेरिकेला तर मुलगी ऑस्ट्रेलियाला गेल्यानंतर व तेथेच आपला जोडीदार निवडून संसार थाटल्यावर एकाकी पडलेलं सुलोचाना व विनायक पोतदार हे सेवाविवृत्त दांपत्य आपल्या गावी येतं.

मुलाची सतत येणारी आठवण, सून व नातवंड पाहण्याची प्रबळ इच्छा यामुळे सतत झुणगारी आई जेव्हा मुलाला पत्र लिहून भेटीसाठी मायदेशी येण्याचा आग्रह धरते तेव्हा तिच्यात वाहणारा उत्साह व

मुलगा येईल हा विश्वास मुलाच्या नकाराने तुटल्यावर खिन्न झालेल्या माता-पित्यांची अवस्था पहिल्या अंकात सादर केलेली आहे तर गर्भवती मुलीने बाळंतपणासाठी मायदेशी येण्याच्या वाटेने पुन्हा प्रफुल्लित झालेले माता-पिता तिच्या ऐनवेळी आलेल्या नकाराने परत निराशेच्या गर्तेत लोटल्या गेल्याचे चित्रण दुस-या अंकात केलेले आहे. या दांपत्याला आधारचे दोन शब्द सांगणारा मित्रासारखा असलेला गागगड लक्ष्मण कथानकाला आधार देण्यासाठी आहे.

पत्नीची ही अवस्था बघून उडून गेलेली पिलं परत घरट्यात येत नाहीत' या वस्तुस्थितीची जाणिव पती विनायक

जेव्हा तिला करून देतो तेव्हा त्याने मुलांसाठी व तिच्यासाठी घेतलेल्या कष्टाची जाण तिला होते व मुलीकडे जाण्याचा बेत ऐनवेळी रद्द करून मुलांमधून मन काढून घेत 'एकमेकांचे होऊन एकमेकांसाठी' जगण्याचा निर्णय ती घेते.

आजच्या समाजातील अनेक कुटुंबांची ही व्यथा हे नाटक परिणामकारकरित्या सादर करते.

अभिजात सदाब्रती यांनी दमदारपणे विनायक पोतदार सादर केल्याने नाटक प्रवाही झाले आहे. सुलोचना पोतदारच्या भूमिकेची सौ. संजीवनी पुरोहित यांनी न्याय करण्याचा आटोकाट प्रयत्न केला आहे. लक्ष्मणच्या भूमिकेत विकास बांबल अति अभिनिवेश करतांना जाणवले. कलाकारांचे पाठांतर उत्तम असल्याने नाटक गतिमान राहिले.

चेतन कडू यांचे धोरज धायबड, अतुल वडे व मंगल ठाकुरच्या सहाय्याने केलेले नेपथ्य साधे-सामान्य असले तरी कु. प्रियंका सोळंके हिने संगीताची बाजू उत्तम सांभाळली. सागर रघुवंशी यांची प्रकाश योजना एक-दोन प्रसंग वागळता ठाकुर व साजेशी ठरली. सौ. वैशाली कपर्क यांनी वेशभूषा तर निलेश ददगाळ यांनी रंगभूषा व्यवस्थीत सांभाळली. रंगमंच सहाय्य श्रीकांत रमणे, किरण पवार व दिनेश भागवत यांनी केले.

● अनिल जाधव
अमरावती
मो. ९४२२८ ५७०६०

पुण्यनगरी पिंपळोद येथे यात्रा महोत्सवाची सुरुवात

श्री संत परशराम महाराज यांचा जन्म (बुद्ध पौर्णिमा) वैशाख पौर्णिमेला चांदूर बाजार ते अमरावती रोडवरील जैतापूर या गावी, भिमाबाई व बळीरामजी गुर्व. यांचे पोटी झाला. तिथे ते सर्वगड्या सवे गुठ्ठेर चारायचे त्यानंतर सन १९३० मध्ये शारमरावजी देशमुख पिंपळोद यांचे कडे आले. त्यांना बेल जोडी जुंपलेली दमनी खूप आवडायची. त्यांच्या येथे परशराम महाराज खूप मलेत. याच काळात शारमरावजींची कन्या मनोरमा अल्पशा आजाराने मरण पावली. आणि इथूनच महाराजांचे चमत्कार दिसायला लागले. मन्याबा, मन्याबा अशी साथ घालत प्रत्यक्ष यम सदानतून मनोरमाला जिवंत केले. गावातील वांझ हाईला दुधाचा पान्हा फोडणे, मेलले कुत्रे जिवंत करणे. तसेच पिंपळोद गाव आणि पंचक्रोशी हा खारणा पट्टा असून विहीर खुूप खोल असून, विहिरीचे पाणी पिण्यायोग्य नाही. मात्र परसराम महाराजांनी शेतशिवारात जल स्तोत्र दाखवून गावकऱ्यांची तहान भागवली. आजही जलकुंडामध्ये

यात्रेला येतात. ही परंपरा आजतागायत सुरू आहे.

पिंपळोद गावातच नव्हे तर आजूबाजूचे जिल्ह्यामध्ये सुद्धा महाराजांचा भक्त परिवार पूर्वीपासूनच आहे. असेच एकदा महाराजांचे भक्तीचे अप्रहायवात महाराज इंद्रा गावी जाते झाले आणि होळीचे दिवशी पौर्णिमेस त्यांनी देहत्याग केला. पिंपळोद वासियांनी महाराजांची मूर्ती इंज्यावरून पिंपळोदला आणून महाराजांची समाधि स्थापन केली. लोकसभागानून भव्य असे मंदिर उभारले. या मंदिरात सामाजिक सलोख्याचे प्रतीक म्हणून भगवान गौतम बुद्धाचे मूर्तीची स्थापना केली. या ठिकाणी दत्त जयंतीची यात्रा डिसेंबर महिन्यामध्ये भरते वैशाख पौर्णिमेची पुण्यतिथी ची यात्रा परशराम नगर आय.टी.आय. पिंपळोद येथे तर बौद्ध पौर्णिमेला शेतशिवारातील झिरा संस्थान येथे भागवत सप्ताहाचे आयोजन करण्यात येते

● प्राचार्य राजेश वाघझाडे
आय, टी, आय पिंपळोद

समाजकार्य महाविद्यालयात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त अभिवादन कार्यक्रम संपन्न

अमरावती दि. ७ : विदर्भ युथ वेलफेअर सोसायटी द्वारा संचालित समाजकार्य महाविद्यालय, अमरावती येथे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त अभिवादन कार्यक्रम घेण्यात आले. यावेळी प्रभारी प्राचार्य डॉ. टी एस राठोड यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या प्रतिमेला पुष्पहार अर्पण करून अभिवादन केले. कार्यक्रमाला प्रमुख उपस्थिती म्हणून डॉ. प्रविण वानखेडे

तक्षशिला महाविद्यालय, अमरावती यांची उपस्थिती होती. तसेच डॉ. राजकुमार दासरवाड (कार्यक्रम अधिकारी), राष्ट्रीय सेवा योजने) यांनी अभिवादन कार्यक्रमाचे आयोजन केले. सहकारी प्राध्यापक शिवाजी तुपेकर, डॉ. अनिता पाटील, प्रा. शकील अहमद, प्रा. अमोल घुलखे, प्रा. रोहित येवतिकर, यांनी अभिवादन केले. तसेच महाविद्यालयातील शिक्षकेत्तर कर्मचारी श्री. अनिल मोरे,